

Alta og Omegn Turlag

Hammerfest og Omegn Turlag

Naturvernforbundet
i Finnmark
Finnmärkku luondugáhthenlihttu

NJFF
Finnmark

NVE, OED

nve@nve.no, postmottak@oed.dep.no

FNF Finnmark, Org. nr. 916 589 050

Tana, 01.07.2021

Dette brevet sendes på vegne av organisasjonene som støttet den tidligere tilsendt høringsuttalelse: Miraculix, Sør-Varanger Sopp og Nyttevekst Forening (org. nr. 920 697 062), DNT Alta og Omegn turlag (org. nr. 994864157), DNT Hammerfest turlag (org. nr. 995330873), Naturvernforbundet Finnmark (org. nr. 926 179 861), Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) Finnmark (org. nr. 00984027427) og Norsk Ornitologisk Forening avd. Finnmark (org. nr. 914 872 669).

Klage på vedtak om utsatt frist for idriftsettelse av Dønnesfjord vindkraftverk fra 31.12.2021 til 31.12.2022 (NVE ref. 200703769-189)

1. Klage på saksbehandling

a) FNF Finnmark bemerker at store deler av vurderingen som dannet NVE sitt vedtak om fristutsettelse er etterlatt til Dønnesfjord Vindpark AS (DVAS). Vi forventer at saksbehandlingen utføres på en ryddig måte av en uavhengig og habil instans etter forvaltningslovens rammer. Når DVAS, som åpenbart er inhabil i saken, gis rom til å delta aktivt i saksbehandlingen av fristutsettelse for sitt eget vindkraftanlegg, ved å legge sine egne vurderinger av høringsinnspillene på likt linje med NVE, anser vi dette som et klart brudd på forvaltningslovens § 6 om habilitetskrav.

b) Vi bemerker også at saksbehandlingen unnlot å ta i betraktning to av våre høringsinnspill som var av vesentlig karakter i denne saken:

- «Vi vil understreke følgende:

1. Et vedtak skal bygges på kunnskapsgrunnlaget ved vedtakstidspunktet.

2. Igangsettingsfrist er et vilkår i konsesjonen, vedtak om fristutsettelse er en omgjøring av konsesjonen.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
finnmark@fnf-nett.no | Storgata 5, 9900 Kirkenes | 904 11 343
organisasjonsnummer 916 589 050 | www.fnf-nett.no/finnmark

3. Når vedtaket er basert på 11 år gammel kunnskap (konsekvensutredningen for biologisk mangfold er fra 2010) er den ikke lenger gyldig for å gi en omgjøring av konsesjon».

- «Vedtak 799 (19.06.2020) må sees i sammenheng med Stortingsmelding- Meld. St. 28 (2019-2020)- som understreker et behov for å legge større vekt på natur, landskap, friluftsliv og kulturmiljø enn det har vært gjort i tidligere gitt konsesjoner».

2) Klage på fristutsettelse

FNF Finnmark har valgt i høringsuttalelsen å ikke gi innspill på DVAS begrunnelse av fristutsettelse. Dette, ettersom formål med fastsettelse av en frist for utbyggingen i en tildelt konsesjon, er at det sikres at tiltak realiseres i størst mulig grad etter både nåtids kunnskap og retningslinjer; forhold som er uavhengig av søkerens begrunnelse. I dette tilfelle er det tredje gang at det gis fristutsettelse for installasjon av 6 vindturbiner, med forskjellig begrunnelse fra søkeren. Dette sender signaler som er med på å svekke konsesjonsvilkårene og rettslige rammer knyttet til disse.

Kunnskapen om biologisk mangfold på lokaliteten er 11 år gammel (2010). Retningslinjer som dannet grunnlag til den tildelte konsesjonen, er fra 2013. Både kunnskap og retningslinjer har de seinere år, i takt med økende vindkraftutbygging, vært i utvikling, og er endret betydelig siden konsekvensutredning ble gjennomført og konsesjonen ble tildelt.

I denne sammenhengen er vurderingen av Ole Kristian Fauchald, Jusprofessor, og en av Norges fremste miljøjurister, relevant:

«Igangsettingsfrist er et vilkår i konsesjonen, og en utsettelse av denne er en omgjøring av konsesjonen. Det innebærer at en søknad om fristforlengelse i utgangspunktet skal følge samme saksbehandlingsregler som en ordinær søknad. Ut fra dette blir det uholdbart å hevde at man ved et slikt vedtak kan bygge på "kunnskapsgrunnlaget på vedtakstidspunktet". Ved vedtak om fristforlengelse må kunnskapsgrunnlaget oppdateres, sier Fauchald. Selv kjenner han ikke til noen forvaltningsrettslig praksis som skulle forhindre NVE fra å gjøre det». ([Artikkel i Harvest magasin, 25.03.2021](#))

Olje- og energidepartementet (OED) har tidligere også lagt til grunn liknende aspekter, når det gjald utsatt frist for idriftsettelse for Andmyran vindkraftverk. I vedtaket heter det at departementet *«legger til grunn at ny kunnskap og endret vektlegging av berørte hensyn kan vektlegges når det gjelder nye søknader om endring av konsesjoner og om frister fastsatt i konsesjonene».*

Det er også bemerkelsesverdig at denne konsesjon fikk en særbehandling ift. Stortingets vedtak 799 av 19.06.2020: *«Stortinget ber regjeringen innenfor gjeldende regelverk ikke gi forlenget frist for idriftsettelse utover 31.12.2021 for vindkraftverk på land som i dag har gyldig konsesjon».*

Flere søknader med liknende begrunnelse (forsinkelse grunnet covid-19 pandemien og investeringer) har ikke fått fristutsettelse fra NVE. Eks. Oddeheia og Bjelkeberget (Birkenes kommune i Agder) og Faurefjellet (Bjerkreim kommune i Rogaland).

Noe som skiller disse søknader fra denne, er at Dønnesfjord ligger lengre unna tett befolkede områder. Dønnesfjord skiller seg også ut ved å være blant de siste kystnære villmarkspreget (INON) områdene i landet, som finnes i dag kun i Finnmark. Noe som kan anses som et direkte resultat av dette; er de særegne landskapsverdier og verdier for naturmangfold, særlig knyttet fuglebestand (etter KU fra 2010 (Jakobsen mfl.): 33 fuglearter er registrert i tiltaksområdet, hvorav 26 bruker området som hekkelokalitet, 8 av disse er rødlistet som «sårbar» eller «nær truet», inkl. snøugle). Vedtaket gir uheldige signaler om at nærheten til tett befolkede lokaliteter prioriteres fremfor naturverdier.

NVE har i saksbehandlingen valgt å vektlegge et forslag til stortingsvedtak fremfor aktuelle vedtekter: Prop. 1 S (2020-2021): *«Departementet kan vanskelig se at det er forvaltningsrettslig adgang til å avslå en søknad om fristforlengelse der et vindkraftanlegg er under bygging med sikte på realisering innen 31. desember 2021, og på grunn av «force majeure» eller andre forhold utenfor konsesjonærens kontroll blir forsinket».*

Vi mener at det er saksbehandlingsmessig feil at NVE vektlegger i større grad en proposisjon til Stortinget, som er å anse som av lavere rettslig verdi enn selve vedtekter, som i dette tilfelle er Stortings vedtak 799 (19.06.2020) og Stortings vedtak 800 (19.06.2020).

Et annet aspekt er at det aktuelle vedtak fra NVE strekker seg utover selve proposisjonens rammer: prop 1 S (2020-2021), ønsker at 31. desember 2021 settes som ramme for fristforlengelse. NVEs vedtak tilrettelegger utbyggingen med et ekstra år; innen 31. desember 2022.

At et vedtak skal baseres på best tilgjengelig og aktualisert kunnskapsgrunnlag er uavhengig av begrunnelse for fristutsettelse, selv om det gjelder «force-majeure».

Om én allikevel ønsker å ta i betraktning begrunnelse for fristutsettelse, var verken første eller andre vedtekt om fristutsettelse basert på tilfeller av «force-majeure», og kunnskapsgrunnlaget var allerede utdatert på daværende tidspunkt.

I tillegg kan man stille kritiske spørsmål rundt dagens begrunnelse. Er en e-post fra en direkte samarbeidspartner som tilsier at leveranse av turbinelementer pga. Covid 19 pandemien tilstrekkelig nok? Er grusvei bearbeiding, fundamentering, og kabel-grøfter et arbeid som kan utføres i.a. kort tid, tilstrekkelig nok for å tilsi at vindkraftanlegg er under aktiv utbygging? Eller kan det anses som en strategi fra utbygger for å sikre innvilgelse av fristutsettelse? Har NVE undersøkt grundig om deler av arbeidet kunne vært utført uavhengig av Covid-19 pandemien, som eksempelvis utbygging av et tilstrekkelig kaianlegg? Har NVE undersøkt grundig om begrunnelse med dårlig vær og snømengde stemte med de reelle værforhold, og om utbygger hadde tatt tilstrekkelig hensyn i planleggingsfasen av arbeid i sub-arktiske strøk? Et vedtak skal være basert på fakta, myndighetens befaringer, egne undersøkelser og oppfølging, og ikke bare på skjønnsvurderinger av forhold angitt av en inhabil instans.

3) Klage på vedtakets forhold til naturmangfold

Det er flere fuglearter som har blitt lagt til rødlisten enn det var da konsesjonen ble gitt, det er også blitt mindre INON områder. Pga. klimaendringer går endringer i et høyere tempo enn før, dermed er behovet for et oppdatert kunnskapsgrunnlag større enn det har vært.

I vedtaket om fristutsettelse, beskriver NVE at tiltakets forhold til naturmangfold er ikke til å endre ift. de forhold som ble avgjort da DVAS fikk konsesjon i 2013. Vi anser med dette at NVE anerkjenner verken at; kunnskapsgrunnlaget om effektene av vindmølleparker på naturmangfold, samt muligheter for avbøtende tiltak, har økt i betydelig grad siden 2013, både nasjonalt og internasjonalt, eller at regelverket rundt vindmølleparker forhold til naturmangfold har blitt innskjerpet.

Vi refererte, eksempelvis, til forskning utarbeidet av NINA på Smøla som førte til flere publikasjoner som er aktuelle i denne sammenhengen, hvorav sist i dato er fra juli 2020 (Roel May mfl.: *Paint it black: Efficacy of increased wind turbine rotor blade visibility to reduce avian fatalities*. Ecology and Evolution, 2020). Det er begrenset innen tidsfristene som er gitt, og kapasiteten innen natur og friluftslivsorganisasjoner, i hovedsak basert på frivillighet, å danne et mer helhetlig bilde ovenfor kunnskap knyttet vindmølleparkeres effekt på naturmangfold og landskap. Vi hadde forventet at vårt høringsinnspill ble mottatt av NVE som en invitasjon til å undersøke temaet nærmere; hensyn til naturmangfold er avgjørende i slike saker, og blant NVEs hovedoppgaver. Istedenfor ble vårt innspill om effektene av vindturbiner på fugl etterlatt av NVE til DVAS, som har verken kompetanse, eller habilitet, til slike vurderinger. Vårt innspill ang. INON-området ble ikke engang vurdert.

Et enkelt søk på «Google Scholar» (en database for vitenskapelige publikasjoner) om effektene av vindturbiner på fugl, filtrert på dato fra 2013 (da konsesjonen ble gitt) til 2021, gir oss den 1. juli 2021 ca. 11 000 resultater.

Vi pekte til juridiske aspekter, og retningslinjer som endret seg siden konsesjonens dato, med innskjerpede retningslinjer angående vindkraftutbygging og naturmangfold. Vi nevnte Stortingsmelding- Meld. St. 28 (2019-2020), Stortings vedtak 799 (19.06.2020) og Stortings vedtak 800 (19.06.2020). I et større perspektiv er internasjonale avtaler som tok sted etter konsesjonens vedtak, høyst relevant; som regjeringens anerkjennelse av naturkrise og FNs bærekraftsmål.

Den 28. september 2020 signerte Statsminister Erna Solberg, under FNs toppmøte om biodiversitet, ti løfter for å komme ut av naturkrisen.

Løfte nummer 2 er følgende: *Vi skal ha et rammeverk med klare krav til å etterleve målene for biologisk mangfold. Den skal ta for seg hva som driver fram tap av natur og arter. Etterlevelsen av tiltak skal måles.*

Her kan vi komme med en påminnelse av hva som driver fram tap av natur og arter: Av artene som er truet i Norge, er 90 prosent truet på grunn av ulike typer arealendringer ([Ref. Miljødirektoratet](#)). Infrastruktur og fragmentering av habitat vil ha 71 % av ansvaret for

tap av naturmangfold i Finnmark i horisont 2030, mens klimaendringene vil stå for 29% [Policies and investments for a climate smart Barents Region](#).

Av de menneskelige aktivitetene som blir trukket frem av IPBES som spesielt skadelige er, i prioritert rekkefølge ([IPBES global assessment](#)):

- 1) Endringer i areal- og sjøbruk
- 2) Menneskelig rovdrift på dyre- og plantearter som skogdrift, landbruk, jakt og fiske
- 3) Klimaendringer
- 4) Forurensning
- 5) Spredningen av invaderende/fremmede arter

Sørøyas verdier ligger nettopp i de sjeldne kystnære, villmarkspregede og urørte arealer. De samlede ulempene ved vindkraftutbygging vil trolig aldri klare å utveie fordelene av den marginale strømproduksjonen på 14,1 MW fra 6 vindturbiner.

I en rapport ugitt for noen dager siden som et samarbeid mellom IPBES og IPCC ([ref.](#)), understreker forskergruppene: « *Any measures that focus to narrowly on climate change adaptation can have large negative environmental and social impacts – such as interference with migratory species and habitat fragmentation* ».

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Finnmark

Pierre Fagard
Fungerende koordinator
FNF Finnmark